گزارش خبری

چراغ سبز وزارت صمت به توسعه «تولید بدون کارخانه»

وزارت صمت در پیش‌نویس دستورالعمل تولید بدون کارخانه، شرایط صدور، تمدید و ابطال این گواهی را تشریح کرد؛ مجوزی که بر پایه قرارداد با واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری صادر می‌شود. به گزارش مهر، وزارت صنعت، معدن و تجارت در پیش‌نویس دستورالعمل تولید بدون کارخانه، ضوابط و شرایط صدور گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه را تشریح کرده است. بر اساس این پیش‌نویس، متقاضیان حقیقی و حقوقی می‌توانند با ثبت درخواست در درگاه ملی مجوزهای کشور و ارائه مدارک و مستندات لازم، نسبت به دریافت این گواهی اقدام کنند.

متقاضیان، مستلزم داشتن دفتر کار ملکی یا استیجاری با کاربری اداری، تجاری یا خدماتی است. همچنین متقاضی باید قرارداد معتبر تولید محصول با حداقل یکی از واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری ارائه کند. واحد تولیدی طرف قرارداد نیز باید از توان و ظرفیت خالی کافی و مجوزهای لازم برای تولید محصولات موضوع قرارداد برخوردار باشد.

مطابق این دستورالعمل، قرارداد تولید باید شامل مشخصات محصولات، ظرفیت اسمی، کد آیسیک، حجم و نوع محصولات، مشخصات فنی، تعهدات طرفین و نحوه ارائه و تأیید آمار تولید باشد. همچنین در مواردی که تولید محصول مستلزم ثبت علامت تجاری است، ارائه برند از سوی متقاضی دریافت گواهی الزامی خواهد بود.

مرجع صدور این گواهی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان محل استقرار دفتر کار متقاضی است. پس از ثبت درخواست و بررسی مدارک و انجام بازدیدهای لازم از محل واحد صنعتی، گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه برای رشته فعالیت موردنظر صادر می‌شود. همچنین به ازای هر قرارداد معتبر با واحدهای تولیدی مختلف، یک گواهی جداگانه صادر خواهد شد.

▣ شرایط اعتبار و تمدید گواهی

بر اساس مفاد دستورالعمل، مدت اعتبار گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه متناسب با مدت قرارداد، حداقل یک سال و حداکثر سه سال تعیین شده است. تمدید گواهی نیز منوط به معتبر بودن قراردادهای ارائه‌شده و ثبت و تأیید آمار ماهانه تولید در سامانه خواهد بود.

دارندگان این گواهی موظف‌اند مشخصات قراردادها و میزان تولید محصولات هر واحد صنعتی را به‌صورت ماهانه در سامانه ثبت کنند. تأیید این اطلاعات بر عهده واحد صنعتی طرف قرارداد و مسئولیت صحه‌گذاری آمار ثبت‌شده بر عهده اداره کل محل استقرار واحد تولیدی است.

▣ امکان بهره‌مندی از برخی مزایای تولیدی

طبق دستورالعمل، دارندگان گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه در صورت ارائه برند و ثبت حداقل یک دوره یک‌ساله آمار تولید در سامانه، می‌توانند در چارچوب ضوابط و مقررات مربوط از برخی خدمات و مزایای پیش‌بینی‌شده برای واحدهای دارای پروانه بهره‌برداری، از جمله تسهیلات سرمایه در گردش، مجوزهای ثبت سفارش واردات مواد اولیه و واسطه‌ای تولید، ورود موقت و سهمیه مواد اولیه و ارز بهره‌مند شوند.

البته اولویت در تخصیص ارز و سهمیه مواد اولیه با دارندگان پروانه بهره‌برداری، کارت شناسایی و گواهی فعالیت صنعتی وزارت صنعت، معدن و تجارت خواهد بود.

▣ ضوابط تعلیق و ابطال گواهی

در این پیش‌نویس، شرایط تعلیق و ابطال گواهی نیز مشخص شده است. صدور دستور قضایی، ثبت نکردن آمار تولید به مدت شش ماه متوالی، مراجعه نکردن برای تمدید پس از پایان اعتبار گواهی، وجود ایراد در مجوز و ارائه اسناد خلاف واقع از جمله موارد تعلیق گواهی محسوب می‌شوند.

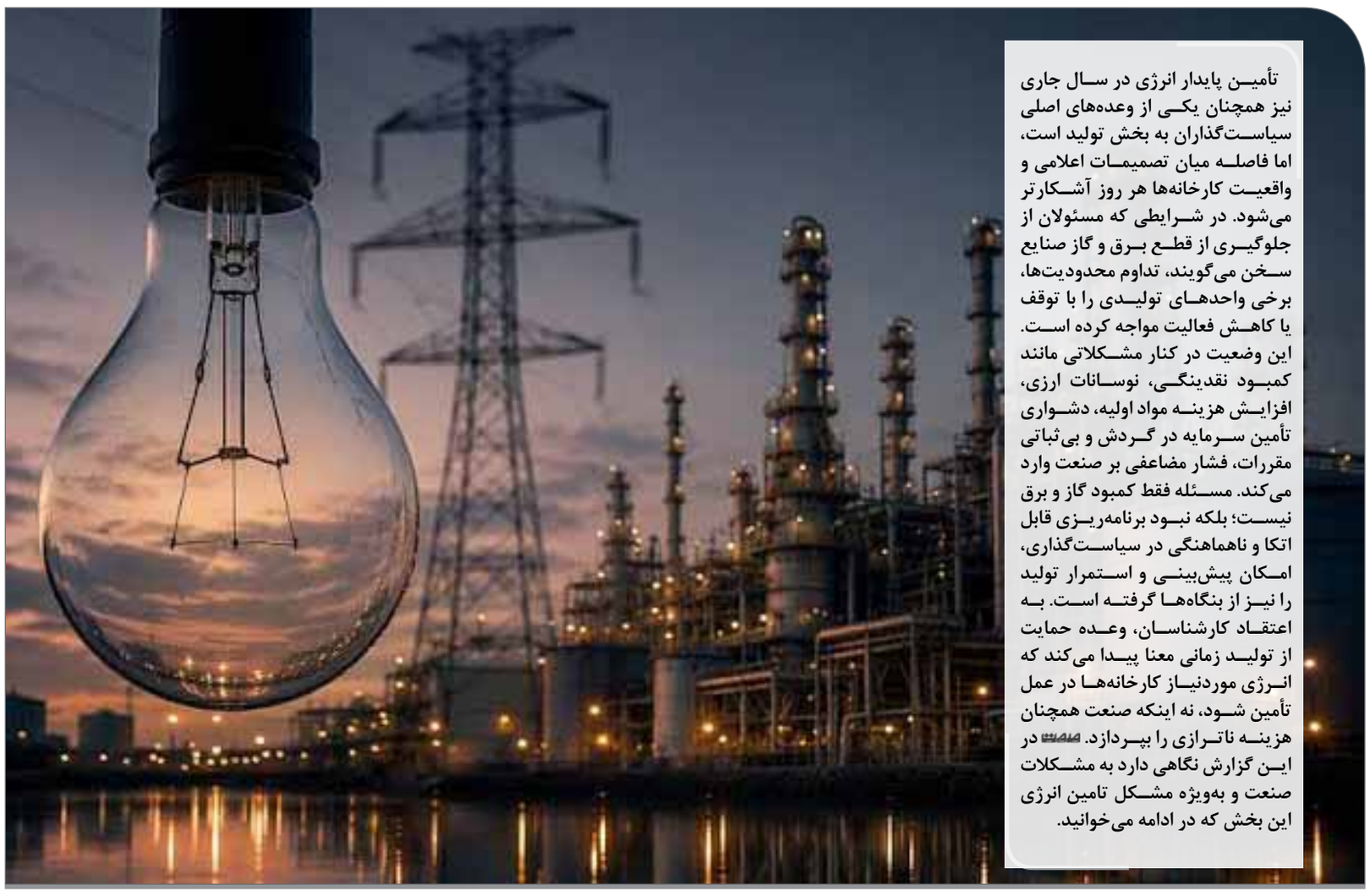
همچنین درخواست کتبی دارنده گواهی با موافقت اداره کل و مشروط به نداشتن تعهدات، یا سپری شدن سه ماه از زمان تعلیق و مراجعه نکردن متقاضی برای تعیین تکلیف، از جمله شرایط ابطال گواهی اعلام شده است.

این دستورالعمل همچنین بر رعایت استانداردهای اجباری و ضوابط فنی و بهداشتی برای تولید و عرضه محصولات مشمول تأکید دارد و مسئولیت رعایت الزامات مربوط را بر عهده دارنده گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه قرار داده است.

صمت از وضعیت صنعت در زمستان ۱۴۰۵ گزارش می‌دهد

وعده انرژی پایدار به تولید می‌رسد؟

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

تأمین پایدار انرژی در سال جاری نیز همچنان یکی از وعده‌های اصلی سیاست‌گذاران به بخش تولید است، اما فاصله میان تصمیمات اعلامی و واقعیت کارخانه‌ها هر روز آشکارتر می‌شود. در شرایطی که مسئولان از جلوگیری از قطع برق و گاز صنایع سخن می‌گویند، تداوم محدودیت‌ها، برخی واحدهای تولیدی را با توقف یا کاهش فعالیت مواجه کرده است. این وضعیت در کنار مشکلاتی مانند کمبود نقدینگی، نوسانات ارزی، افزایش هزینه مواد اولیه، دشواری تأمین سرمایه در گردش و بی‌ثباتی مقررات، فشار مضاعفی بر صنعت وارد می‌کند. مسئله فقط کمبود گاز و برق نیست؛ بلکه نبود برنامه‌ریزی قابل اتکا و ناهماهنگی در سیاست‌گذاری، امکان پیش‌بینی و استمرار تولید را نیز از بنگاه‌ها گرفته است. به اعتقاد کارشناسان، وعده حمایت از تولید زمانی معنا پیدا می‌کند که انرژی موردنیاز کارخانه‌ها در عمل تأمین شود، نه اینکه صنعت همچنان هزینه ناترازی را بپردازد. صمت در این گزارش نگاهی دارد به مشکلات صنعت و به‌ویژه مشکل تامین انرژی این بخش که در ادامه می‌خوانید.

صنعت ضرورت مدیریت مصرف انرژی را درک می‌کند، اما این همراهی باید از سوی همه نهادها باشد

اگر محدودیت انرژی بدون در نظر گرفتن آثار اقتصادی آن بر بنگاه‌ها اعمال شود، ممکن است مشکلاتی فراتر از کاهش تولید ایجاد کند

تامین انرژی پایدار در فاز وعده

کمبود گاز در فصل سرد سال، بار دیگر صنایع را در برابر چالش کاهش ظرفیت تولید و افزایش هزینه‌های عملیاتی قرار داده است؛ شرایطی که علاوه بر اختلال در فعالیت کارخانه‌ها، توان مالی بنگاه‌ها برای پرداخت مالیات، حق بیمه و تعهدات بانکی را نیز تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. در چنین وضعیتی، مدیریت ناترازی انرژی نباید تنها به محدودیت مصرف گاز خلاصه شود، بلکه لازم است سیاست‌های حمایتی نیز متناسب با میزان کاهش فعالیت واحدهای تولیدی تنظیم شود.

نمی‌توان از بنگاهی که به‌دلیل محدودیت انرژی امکان تولید و درآمدزایی خود را از دست داده، انتظار داشت تمام تعهداتش را بدون تغییر و مطابق شرایط عادی پرداخت کند.

محدودیت انرژی برای صنایع تنها به معنای کاهش تولید نیست، بلکه مجموعه‌ای از مشکلات مالی و عملیاتی را به دنبال دارد. توقف خطوط تولید، کاهش فروش، اختلال در تأمین مواد اولیه و افت نقدینگی، بخشی از پیامدهایی است که فعالیت بنگاه‌ها را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. با این حال، بسیاری از هزینه‌های ثابت و تعهدات قانونی واحدهای صنعتی حتی در زمان توقف تولید نیز پابرجا می‌ماند.

درحالی‌که طی هفته‌های گذشته وعده‌هایی درباره تأمین پایدار انرژی و جلوگیری از قطع برق و گاز صنایع مطرح شده بود، واقعیت فعالیت کارخانه‌ها تصویر متفاوتی را نشان می‌دهد. تداوم محدودیت‌های انرژی و خاموشی‌های گسترده، حتی پس از اعلام اطمینان‌بخش مسئولان، برخی واحدهای صنعتی از جمله کارخانه‌های سیمان را با توقف یا کاهش فعالیت مواجه کرده است. این فاصله میان وعده‌های رسمی و شرایط عملیاتی صنایع، پرسش مهمی را درباره نحوه مدیریت انرژی مطرح می‌کند: اگر قرار است تولید در اولویت باشد، چرا نخستین پیامد ناترازی همچنان متوجه کارخانه‌هاست؟

▣ هزینه خاموشی از کارخانه تا بازار

صنایع از جمله بخش‌هایی هستند که فعالیت آنها به تأمین مستمر انرژی وابستگی دارد. قطع برق یا محدودیت گاز در این واحدها صرفا به معنای خاموش شدن تجهیزات نیست، بلکه می‌تواند روند تولید، عملکرد خطوط، برنامه تأمین مواد اولیه و زمان‌بندی تحویل محصولات را مختل کند. بازگشت خطوط تولید به شرایط عادی نیز لزوما بلافاصله پس از برقراری انرژی امکان‌پذیر نیست و توقف‌های ناگهانی می‌تواند هزینه‌های عملیاتی بیشتری به کارخانه تحمیل کند. پیامد این وضعیت به درون کارخانه محدود نمی‌ماند. کاهش عرضه می‌تواند بر فعالیت زنجیره تأمین اثر بگذارد. در اقتصادی که ساخت‌وساز با افزایش هزینه، دستمزد و تأمین مالی روبه‌روست، هرگونه اختلال در تولید می‌تواند فشار تازه‌ای بر هزینه تمام‌شده پروژه‌ها وارد کند.

از سوی دیگر، کاهش تولید در شرایطی اتفاق می‌افتد که بسیاری از واحدهای صنعتی همچنان باید هزینه نیروی انسانی، نگهداری تجهیزات، مالیات، بیمه و تعهدات بانکی خود را پرداخت کنند. به‌این‌ترتیب، کارخانه‌ای که به دلیل محدودیت انرژی امکان استفاده از ظرفیت تولیدی خود را ندارد، هم‌زمان با کاهش درآمد و استمرار هزینه‌ها مواجه می‌شود. این وضعیت به‌تدریج نقدینگی بنگاه را تحلیل می‌برد و توان سرمایه‌گذاری برای نوسازی تجهیزات و افزایش بهره‌وری را نیز کاهش می‌دهد.

▣ تولید قربانی ناهماهنگی سیاست‌ها

مسئله اساسی تنها کمبود منابع انرژی نیست، بلکه نحوه توزیع محدودیت‌ها و نبود هماهنگی میان سیاست‌های انرژی و الزامات تولید نیز اهمیت دارد. وقتی برنامه قطع برق یا محدودیت گاز بدون پیش‌بینی دقیق و اطلاع‌رسانی به‌موقع اجرا می‌شود، کارخانه‌ها فرصت کافی برای تنظیم برنامه تولید، مدیریت سفارش‌ها و کاهش هزینه‌های ناشی از توقف فعالیت را از دست می‌دهند.

از سوی دیگر، حمایت از صنایع نباید صرفا در قالب وعده تأمین انرژی مطرح شود. تولیدکنندگان برای برنامه‌ریزی به ثبات در تصمیم‌گیری، زمان‌بندی مشخص محدودیت‌ها و سازوکار جبران خسارت نیاز دارند. نمی‌توان از صنایع انتظار داشت در شرایط ناپایدار انرژی، تعهدات تولیدی و مالی خود را بدون اختلال انجام دهند، اما در زمان بروز محدودیت، مسئولیت پیامدهای آن را نیز به‌تنهایی بر عهده بگیرند.

در چنین شرایطی، هماهنگی میان نهادهای مرتبط با انرژی و صنعت، سازمان امور مالیاتی، تأمین اجتماعی و شبکه بانکی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. واحدی که به‌دلیل قطع انرژی با افت تولید مواجه شده، نباید بدون توجه به شرایط فعالیت خود با همان فشارهای مالی دوره عادی روبه‌رو شود.

کمبود گاز، تولید را زمین‌گیر می‌کند

احمد مختار، کارشناس و فعال حوزه صنعت و نایب‌رئیس کمیسیون صنعت اتاق ایران، با اشاره به شرایط دشوار فعالیت صنایع به صمت گفت: بخش خصوصی و صنعت در وضعیت پیچیده اقتصادی و شرایط جنگی کشور همواره تلاش کرده‌اند فعالیت تولیدی خود را حفظ کنند و با وجود آسیب‌پذیری، مسئولیت خود را در قبال اقتصاد کشور انجام دهند. مختار با بیان اینکه ظرفیت تحمل فشارهای مضاعف در بنگاه‌های تولیدی محدود است، اظهار کرد: صنعت از مجموعه‌ای از نهادهای اجرایی، نهادهای مالی و سیاست‌های حاکمیتی تأثیر می‌پذیرد و نمی‌توان انتظار داشت در شرایطی که کمبود گاز موجب توقف یا کاهش فعالیت واحدها شده، تمام پیامدهای این وضعیت را به‌تنهایی مدیریت کند.

فعال حوزه صنعت با اشاره به پیش‌بینی ناترازی گاز در اوج مصرف امسال افزود: براساس اظهارات مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران، میزان ناترازی در روزهای اوج مصرف ممکن است به حدود ۴۰۰ میلیون مترمکعب برسد. علاوه بر مشکلات سال‌های گذشته، آسیب به تأسیسات گازی کشور نیز شرایط دشوارتری برای صنایع ایجاد کرده و احتمال محدودیت بیشتر تولید را افزایش داده است.

▣ ضرورت متناسب‌سازی تعهدات مالی با شرایط بنگاه‌ها

یکی از نگرانی‌های اصلی فعالان اقتصادی، تداوم تعهدات مالی در دوره کاهش تولید است. بنگاهی که به‌دلیل محدودیت انرژی بخشی از ظرفیت فعالیت خود را از دست می‌دهد، همچنان باید هزینه‌های نیروی انسانی، مالیات، حق بیمه و اقساط بانکی را پرداخت کند. این مسئله می‌تواند فشار مضاعفی بر نقدینگی واحدها وارد کند و حتی بازگشت آنها به شرایط عادی تولید را دشوارتر سازد. نایب‌رئیس کمیسیون صنعت اتاق ایران با تأکید بر ضرورت متناسب‌سازی تعهدات مالی با شرایط فعالیت بنگاه‌ها خاطرنشان کرد: وقتی یک واحد صنعتی به دلیل محدودیت گاز ناچار به توقف فعالیت یا کاهش تولید می‌شود، باید آثار این محدودیت در نحوه مطالبه تعهدات مالی آن نیز لحاظ شود. نمی‌توان از بنگاهی که امکان تولید و درآمدزایی آن کاهش یافته است، انتظار داشت بدون هیچ تغییری به تمام تعهدات خود عمل کند. سازمان امور مالیاتی و سازمان تأمین اجتماعی از جمله نهادهایی هستند که می‌توانند با همکاری و تعدیل فشارهای مالی، مانع تشدید مشکلات واحدهای تولیدی شوند.

مختار با اشاره به ضرورت اطلاع‌رسانی میان نهادهای اجرایی گفت: برنامه محدودیت گاز و زمان‌بندی توقف فعالیت واحدهای صنعتی باید هم‌زمان به نهادهای مرتبط از جمله سازمان امور مالیاتی و تأمین اجتماعی اعلام شود تا این نهادها نیز بتوانند شرایط بنگاه‌ها را در تصمیم‌گیری‌های خود لحاظ کنند. همراهی این سازمان‌ها به معنای نادیده گرفتن مسئولیت‌های قانونی صنایع نیست، بلکه هدف آن ایجاد تناسب میان توان اقتصادی بنگاه و تعهداتی است که در دوره محدودیت انرژی بر عهده دارد.

▣ حمایت از بنگاه‌ها برای عبور از بحران انرژی

در کنار سیاست‌های مالیاتی و بیمه‌ای، نظام بانکی نیز در مدیریت پیامدهای کمبود گاز نقش مهمی دارد. کاهش تولید می‌تواند جریان درآمدی بنگاه‌ها را مختل کند و توان بازپرداخت تسهیلات و تأمین سرمایه در گردش را کاهش دهد. در چنین شرایطی، هماهنگی بانک مرکزی و شبکه بانکی با واحدهای آسیب‌دیده می‌تواند از تشدید مشکلات مالی جلوگیری کند.

مختار با بیان اینکه مدیریت ناترازی گاز تنها به تأمین و توزیع انرژی محدود نمی‌شود، اظهار کرد: برای عبور از شرایط دشوار، لازم است سیاست‌های مالی و اجرایی کشور نیز با وضعیت بخش تولید هماهنگ شوند. فعالان اقتصادی ضرورت مدیریت مصرف انرژی را درک می‌کنند، اما این همراهی باید از سوی تمام نهادهای مرتبط نیز وجود داشته باشد.

او افزود: اگر محدودیت انرژی بدون در نظر گرفتن آثار اقتصادی آن بر بنگاه‌ها اعمال شود، ممکن است مشکلاتی فراتر از کاهش تولید ایجاد کند و توان واحدهای صنعتی برای ادامه فعالیت را تحت فشار قرار دهد. از سوی دیگر، اعلام به‌موقع محدودیت‌ها و مشخص بودن زمان‌بندی قطع گاز می‌تواند به صنایع برای تنظیم برنامه تولید و مدیریت هزینه‌ها کمک کند.

اطلاع‌رسانی منظم به نهادهای مالی و اجرایی نیز مانع از آن می‌شود که واحدهای تولیدی در یک بخش با دستور توقف فعالیت مواجه شوند و در بخش دیگر همچنان با مطالبات متناسب با شرایط عادی روبه‌رو باشند.

مختار در پایان تأکید کرد: صنعت در شرایط خاص کشور مسئولیت خود را می‌شناسد و برای استمرار تولید و همراهی با مدیریت مصرف انرژی تلاش می‌کند، اما عبور از این وضعیت به همکاری همه نهادها نیاز دارد. سازمان امور مالیاتی، تأمین اجتماعی و نظام بانکی باید متناسب با میزان محدودیت فعالیت بنگاه‌ها همراهی کنند تا هزینه کمبود انرژی به فشار مضاعف بر تولید تبدیل نشود.

سخن پایانی

بنا براین گزارش و به اعتقاد کارشناسان، صنعت ایران امروز بیش از هر زمان دیگری به ثبات در سیاست‌گذاری و تضمین دسترسی به انرژی نیاز دارد. تداوم خاموشی‌ها و محدودیت گاز در کنار مشکلات ارزی، کمبود نقدینگی و افزایش هزینه‌های تولید، شرایط فعالیت بنگاه‌ها را دشوارتر کرده است. در چنین فضایی، حمایت از تولید نباید به وعده‌های مقطعی محدود بماند. تأمین انرژی پایدار، اعلام شفاف برنامه محدودیت‌ها و متناسب‌سازی تعهدات مالیاتی، بیمه‌ای و بانکی با شرایط واحدهای آسیب‌دیده، از ضرورت‌های عبور صنعت از بحران انرژی است. اگر قرار است تولید موتور رشد اقتصادی باشد، باید هزینه ناترازی میان همه بخش‌ها تقسیم شود، نه اینکه بار اصلی آن بر دوش کارخانه‌هایی قرار بگیرد که با وجود محدودیت‌ها همچنان مسئولیت حفظ اشتغال و تولید را بر عهده دارند.